

Torpaqlarımızın minalardan təmizlənməsi üçün beynəlxalq ictimaiyyətin dəstəyi lazımdır

Ermənistanın otuz ilə yaxın davam etmiş işğalına 2020-ci ildə 44 günlük Vətən müharibəsində son qoyuldu. Azərbaycan Ordusu Ermənistan silahlı qüvvələrini məğlub edərək ölkəmizin ərazilərini işğaldan azad etdi. 2023-cü ilin sentyabrında keçirilən antiterror tədbirləri nəticəsində isə bütün Qarabağ bölgəsi işğalçı ölkənin silahlı qüvvələrinin tör-töküntülərindən və separatçılardan təmizləndi. Suverenliyimiz tam bərqərar edildi.

Vətən müharibəsi başa çatdıqdan qısa müddət sonra işğaldan qurtulmuş Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərazilərimizdə genişmiqyaslı tikinti-quruculuq işlərinə başlandı. Hazırda bu proses uğurla davam etdirilir. Uzun illər doğma yurdunun həsrətini çəkmiş keçmiş məcburi köçkünlər tədricən yenidən qurulan yaşayış məskənlərinə geri dönr, yeni tikilmiş evlərində könül rahatlığı ilə yaşamağa başlayırlar. Ancaq bu möhtəşəm işlər asanlıqla icra edilmir. Prosesin həyata keçirilməsində ən böyük əngəllər-

dən biri isə Ermənistan tərəfindən yalnız otuz ilə yaxın davam etmiş işğal müddətində deyil, hətta Vətən müharibəsindən sonra da basdırılmış minalardır.

İşğaldan azad edilmiş və hazırda geniş tikinti-quruculuq işləri həyata keçirilən ərazilərimizdən olan Zəngilan şəhərində Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyinin (ANAMA) və Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İnkişaf Proqramının (BMT İP) birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən ənənəvi beynəlxalq humanitar minatəmizlə-

mə konfransında bu barədə danışılıb. Mayın 30-31-də "Minaların ətraf mühitə təsirinin azaldılması: Təhlükəsiz və yaşıl gələcək üçün resursların səfərbər olunması" mövzusunda 3-cü beynəlxalq humanitar minatəmizləmə konfransının ilk günü bu şəhərdə - Zəngilanda baş tutdu. Respublikamızın mina probleminin dünyaya çatdırılması, humanitar minatəmizləmə sahəsində beynəlxalq tərəfdaşlığın gücləndirilməsi, mina və müharibənin digər partlayıcı qalıqları ilə çirklənmənin ətraf mühitə təsirini azaltmaq üçün maliyyə resurslarının səfərbər edilməsi yolları ətrafında müzakirələrin aparılması məqsədilə təşkil olunan beynəlxalq tədbirə ümumilikdə 75 ölkədən 300-dən çox nümayəndə qatılıb. Bir sıra ölkələrin yüksək vəzifəli şəxsləri, BMT-nin baş ofisinin rəhbər heyəti, nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların təmsilçiləri və müxtəlif ölkə-

lərin minatəmizləmə mərkəzlərinin rəsmilərinin, eləcə də ölkəmizdə akkreditə olunmuş diplomatik nümayəndəliklərin vəzifəli şəxsləri konfransda təmsil olunublar.

Tədbir dünya ictimaiyyətinə mina partlayışı nəticəsində zərər çəkmiş Tamam Cəfərovanın mina qurbanları adından müraciəti ilə başlayıb. Konfrans iştirakçılarını salamlayan Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan rayonlarında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Vahid Hacıyev bu beynəlxalq tədbirin Zəngilanda işə başlamasının böyük rəmzi mənə daşdığını diqqətə çatdırıb. Qeyd edilib ki, Zəngilanın Ağalı kəndi yenidən qurulan və keçmiş məcburi köçkünlərin qayıtdığı ilk yaşayış məskənidir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacı-

yev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin konfrans iştirakçılarında müraciətini oxuyub.

Müraciətdə diqqətə çatdırılıb ki, bu gün mina və partlamamış hərbi sursatlar hələ də dünyanın bir çox ölkəsində insan təhlükəsizliyini təhdid edən kəskin problemlərdən biridir, müharibə bitdikdən on illər sonra belə insanların həyatını təhlükəyə atmaqda yanaşı, minalar sosial-iqtisadi inkişafa, ətraf mühitə, mədəni irsə, münafiqədən sonrakı bərpa və inkişaf təşəbbüslərinə və nəticə etibarilə Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə nail olmaq söylərinə ciddi şəkildə mane olur. Vurğulanıb ki, mina partlayışları insanların həyatına təhlükə yaratmaq və ümumiyyətlə, yaşamaq hüququnu sual altına qoymaqla bərabər ətraf mühitə də böyük ziyan vurur.

Azərbaycan dünyada minalanmadan ən çox əziyyət

çəkən ölkədir. Ərazisinin 12 faizi minalarla və partlamamış sursatlarla çirklənib. Bu, kənd təsərrüfatı üçün yararlı torpaq fondunun 28 faizi deməkdir.

Prezident İlham Əliyevin konfrans iştirakçılarında müraciətində Azərbaycanın 30 ilə yaxın davam edən münafiqə və torpaqlarının Ermənistan tərəfindən işğalı nəticəsində ərazilərinin minalarla çirklənməsi probleminə əziyyət çəkdiyi və dünyada minalarla ən çox çirklənmiş ölkələr sırasında olduğu vurğulanıb: "Ölkə ərazisinin təxminən 12 faizi ilkin qiymətləndirmələrə görə, 1,5 milyon mina və naməlum sayda partlamamış hərbi sursatlarla çirkləndirilib".

Müraciətdə bu faktlar da nəzərə çatdırılıb: "Müharibənin 2020-ci ildə başa çatmasından bu günə qədər əksəriyyəti mülki olan 361 vətəndaşımız mina qurbanı olmuş, onlardan 68-i həlak olmuş, 293-ü

isə ağır yaralanmışdır. Ümumilikdə Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzünün başladığı dövrdən indiyədək 3400-dən çox vətəndaşımız minalardan zərər çəkmişdir, onlardan 358-ni uşaqlar, 38-ni isə qadınlar təşkil edir". Qeyd olunub ki, mina qurbanlarının sayının gündən-günə artmasının əsas səbəbləri sırasında Ermənistanın Azərbaycan ərazisində basdırdığı minaların dəqiq xəritələrini təqdim etməkdən imtina etməsi, keçmiş təmas xəttinin arxasında yerləşən yollara, qəbiristanlıqlara, mülki təyinatlı digər obyektlərə tələ xarakterli minalar yerləşdirməsidir: "2020-ci ildən 2023-cü ilə qədər uzunluğu 500 kilometrə qədər olan yeni minalanmış zonalar yaradılmış, yenidən Azərbaycanın ərazisinə minalar basdırılmışdır. Bunun məsuliyyəti Ermənistanın üzərinə düşür", - deyər müraciətdə qeyd olunub.

Dövlət başçısının müraciətində minaların təmizlənməsində üzlaşdıyımız çətinliklər, eyni zamanda yenidənqurma və bərpa işlərinə əngəl yaratdığı, 800 min keçmiş məcburi köçkünün öz evlərinə qayıtmasına ciddi maneə törətdiyi vurğulanıb: "Ölkəmiz humanitar minatəmizləmə fəaliyyətini, demək olar ki, tam şəkildə öz resursları hesabına həyata keçirir. Minaların humanitar fəsadlarının aradan qaldırılması, torpaqların minalardan təmizlənməsi üçün beynəlxalq ictimaiyyətin adekvat siyasi və praktiki dəstəyi mühüm əhəmiyyət kəsb edir".

Müraciətdə Azərbaycanın öz mina probleminə paralel olaraq, beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini bu məsələyə cəlb etmək üçün çoxsaylı təşəbbüslərlə çıxış etdiyi də diqqətə çatdırılıb.

*Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"*